

บทที่ 2

ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

2.1 พอลิเมอร์เบลนด์

พอลิเมอร์เบลนด์ (Polymer blend) คือ จากการนำพอลิเมอร์ตั้งแต่สองชนิดขึ้นไปมาผสมกัน เกิดพอลิเมอร์ชนิดใหม่ที่อาจจะมีเนื้อเดียวหรือเนื้อผสม ทำให้มีสมบัติเหมาะกับการใช้งานลักษณะต่างๆ พอลิเมอร์เบลนด์มักจะมีชื่อเรียกอื่น เช่น พอลิเมอร์อัลลอยด์ (Polymer alloys) ปัจจุบันมีการผลิตพอลิเมอร์ในเชิงพาณิชย์จะมีการเตรียมพอลิเมอร์เบลนด์ในปริมาณสูงมาก กล่าวคือประมาณ 40 % ของปริมาณพอลิเมอร์ทั้งหมด (Harper, 2006) วัตถุประสงค์ในการเบลนด์ เพื่อปรับปรุงสมบัติ โดยการนำสมบัติเด่นของพอลิเมอร์แต่ละชนิดมาผสมผสานกันเพื่อให้เหมาะกับการใช้งานมากยิ่งขึ้น โดยไม่จำเป็นต้องสังเคราะห์พอลิเมอร์ชนิดใหม่ซึ่งมีความซับซ้อนมากกว่า และประหยัดต้นทุน

ปัจจัยหลักในการเบลนด์ คือ ความเข้ากันได้ (Compatibilisation) ซึ่งหมายถึง การผสมเข้ากันได้ในระดับโมเลกุลของพอลิเมอร์หรืออาจจะเป็นการเข้ากันได้บางส่วน ซึ่งจะทำให้เกิดการแยกเฟสแต่ก็มีศักยภาพในผลิตพอลิเมอร์ที่มีสมบัติเหมาะสมกับการใช้งานได้ การเบลนด์ที่ไม่เข้ากันจะทำให้พอลิเมอร์เบลนด์ที่มีสมบัติดีกว่าพอลิเมอร์เดิมก่อนนำไปเบลนด์ ปัจจัยที่เกื้อหนุนให้เกิดความเข้ากันได้ของพอลิเมอร์เบลนด์ คือ จลศาสตร์ของกระบวนการผสม อุณหภูมิของการผสม และการมีตัวทำละลายหรือสารเติมแต่งอื่นๆอยู่ในระบบ เป็นต้น

ระดับความเข้ากันได้ซึ่งสังเกตจากลักษณะทางสัณฐานวิทยาของพอลิเมอร์เบลนด์ มี 3 ลักษณะ คือ

1) พอลิเมอร์เบลนด์ที่เข้ากันได้อย่างสมบูรณ์ (Miscible blend) พอลิเมอร์ที่ผสมเข้ากันได้ได้อย่างเป็นเนื้อเดียวกันในระดับโมเลกุลเกิดเป็นพอลิเมอร์ชนิดใหม่และมีสมบัติผสมผสานของพอลิเมอร์ที่นำมาผสม โดยสมบัติต่างๆจะขึ้นกับอัตราส่วนการเบลนด์ ความเข้ากันได้ในลักษณะนี้เกิดแรงยึดเหนี่ยวระหว่างโมเลกุลพอลิเมอร์สูง ในรูปแบบพันธะไฮโดรเจน หรือการเกิดผลึกร่วมกัน เป็นต้น ตัวอย่าง พอลิเมอร์เบลนด์ที่มีการเข้ากันได้อย่างสมบูรณ์ เช่น พอลิเมอร์เบลนด์ระหว่างพอลิฟีนิลีนออกไซด์กับพอลิสไตรีน พอลิไวนิลคลอไรด์กับยางไนไตรล์ และ พอลิบิวทิลีนเทอเรพทาเลทกับพอลิเอทิลีนเทอเรพทาเลท ซึ่งพอลิเมอร์เบลนด์เหล่านี้แสดงค่าอุณหภูมิกลาสรานซีชัน (T_g) เพียงค่าเดียว และมีสมบัติขึ้นกับอัตราส่วนของการเบลนด์

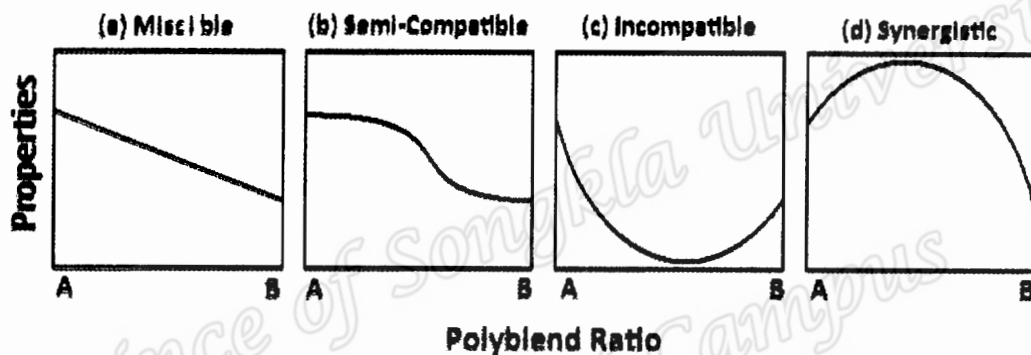
2) พอลิเมอร์เบลนด์ที่เข้ากันได้บางส่วน (Partly compatible blend) เนื่องจากความแตกต่างทางด้านเคมีและฟิสิกส์ พอลิเมอร์จึงไม่เข้ากันได้อย่างสมบูรณ์ แต่จะเกิดการการแยกเฟส โดยมีพอลิเมอร์ที่ใช้ในปริมาณมากกว่าเป็นเฟสต่อเนื่อง (Continuous matrix phase) และแสดงสมบัติเด่นกว่าพอลิเมอร์ที่มีปริมาณน้อยกว่าซึ่งเป็นเฟสกระจาย (Dispersed phase) ถ้าเฟสทั้งสองกระจายอย่างดีและมีแรงยึดเหนี่ยวระหว่างกันดี จะส่งผลให้สมบัติของพอลิเมอร์เบลนด์ดีขึ้น แต่หากเฟสกระจายมีขนาดอนุภาคใหญ่และกระจายอย่างไม่สม่ำเสมอจะทำให้สมบัติของพอลิเมอร์เบลนด์ไม่ดี

3) พอลิเมอร์เบลนด์ที่เข้ากันไม่ได้ (Incompatible blend) เป็นพอลิเมอร์เบลนด์ที่ไม่เข้ากัน ทำให้ได้พอลิเมอร์เบลนด์ที่มีสมบัติด้อย เนื่องจากเกิดการแยกเฟสของพอลิเมอร์แต่ละชนิดอย่างชัดเจน ซึ่งเป็นผลมาจากการมีแรงยึดเหนี่ยวระหว่างเฟสต่ำ สมบัติเชิงกลแย่ และทำให้ตัวทำละลายแพร่เข้าไปได้ง่าย เนื่องจากการมีช่องว่างหรือปริมาตรอิสระมาก

โดยทั่วไปสมบัติของพอลิเมอร์เบลนด์ขึ้นกับปริมาณของพอลิเมอร์องค์ประกอบแต่ละชนิดและความเข้ากันได้ของการเบลนด์ ซึ่งเมื่อติดตามสมบัติต่างๆ ของพอลิเมอร์เบลนด์ ของพอลิเมอร์ A กับ B ที่อัตราส่วนการเบลนด์ต่างๆ มีความสัมพันธ์ระหว่างสมบัติกับอัตราส่วนการเบลนด์ 4 ลักษณะ ดังแสดงในรูปที่ 2.1 พบว่าพอลิเมอร์เบลนด์ที่มีความเข้ากันได้อย่างสมบูรณ์ (รูปที่ 2.1(a)) มีสมบัติที่ผสมผสานของพอลิเมอร์ที่เป็นองค์ประกอบเริ่มต้น พอลิเมอร์เบลนด์รูปแบบนี้มักนิยมใช้ในงานที่ต้องการสมบัติร่วมจากคู่เบลนด์โดยไม่จำเป็นต้องใช้พอลิเมอร์ที่มีราคาแพงเพียงชนิดเดียวเพื่อลดต้นทุน

หากพอลิเมอร์ทั้งสองชนิดไม่สามารถเข้ากันได้อย่างสมบูรณ์แต่มีการกระจายตัวได้ดีในระดับหนึ่งหรือเข้ากันได้บางส่วน (รูปที่ 2.1(b)) และมีแรงดึงดูดระหว่างเฟสระดับหนึ่ง จะได้พอลิเมอร์เบลนด์ที่มีสมบัติเด่นจากเฟสต่อเนื่องหรือเฟสหลักซึ่งเป็นองค์ประกอบที่มีปริมาณมากกว่า แต่เมื่อองค์ประกอบทั้งสองชนิดมีปริมาณเท่าหรือใกล้เคียงกันจะทำให้สมบัติเปลี่ยนแปลงอย่างชัดเจนและเกิดการกลับเฟส ซึ่งส่งผลให้ได้พอลิเมอร์เบลนด์ที่มีสมบัติใกล้เคียงกับพอลิเมอร์อีกชนิดที่เปลี่ยนเป็นเฟสหลัก พอลิเมอร์เบลนด์ลักษณะนี้มักพบในการเตรียมวัสดุเทอร์โมพลาสติกอิลาสโตเมอร์ ส่วนพอลิเมอร์เบลนด์ที่มีความเข้ากันได้เล็กน้อยหรือไม่เข้ากัน (รูปที่ 2.1(c)) จะได้พอลิเมอร์เบลนด์ที่มีสมบัติด้อยกว่าพอลิเมอร์องค์ประกอบเริ่มต้น เนื่องจากบริเวณผิวประจัญของเฟสทั้งสองมีแรงยึดเหนี่ยวต่ำ ทำให้พอลิเมอร์เบลนด์เกิดการขาดหรือถูกทำลายจากแรงได้ง่าย แต่พอลิเมอร์เบลนด์ประเภทนี้สามารถนำไปใช้ประโยชน์โดยการเติมเป็นส่วนประกอบในคอมพาวนด์ชนิดอื่นเพื่อลดความเหนียวหรือความเหนียว ซึ่งเป็นการปรับปรุงสมบัติการแปรรูป หรือเพื่อลดความแข็งแรง

ในบางกรณีพอลิเมอร์เบลนด์ที่ได้มีสมบัติที่เด่นกว่าพอลิเมอร์เริ่มต้น (รูปที่ 2.1(d)) กล่าวคือ เกิดการเสริมสมบัติ (Synergistic) ระหว่างพอลิเมอร์ที่เป็นคู่เบลนด์ ซึ่งจะได้พอลิเมอร์ชนิดใหม่ที่มีสมบัติโดดเด่นเหนือพอลิเมอร์เดิม พอลิเมอร์ประเภทนี้มักพบในลักษณะของการเพิ่มความเหนียวทน (Toughness) และความทนทานต่อการกระแทก (Impact strength) ให้กับพอลิเมอร์หรือพลาสติกที่มีความแข็งแรงเปราะ โดยการเบลนด์พอลิเมอร์ที่มีความยืดหยุ่นสูง (ยาง) ให้เกิดเป็นอนุภาคกระจายตัวในเฟสพลาสติก เช่น การเตรียมพอลิสไตรีนทนการกระแทกสูง (High-impact Polystyrene) โคลิพอลิเมอร์ของอะครีโลไนไตรล์-บิวตะไดอิน-สไตรีน (ABS) พอลิโพรไพลีนทนการกระแทกสูง (High-impact Polypropylene) อีพอกซีเรซินเหนียวทนสูง (Toughened Epoxy resin) และไนลอนเหนียวทนสูง (Super-tough Nylon) เป็นต้น

รูปที่ 2.1 ความสัมพันธ์ระหว่างสมบัติกับอัตราส่วนการเบลนด์ของพอลิเมอร์เบลนด์ (Harper, 2006)

2.2 เทอร์โมพลาสติกอิลาสโตเมอร์

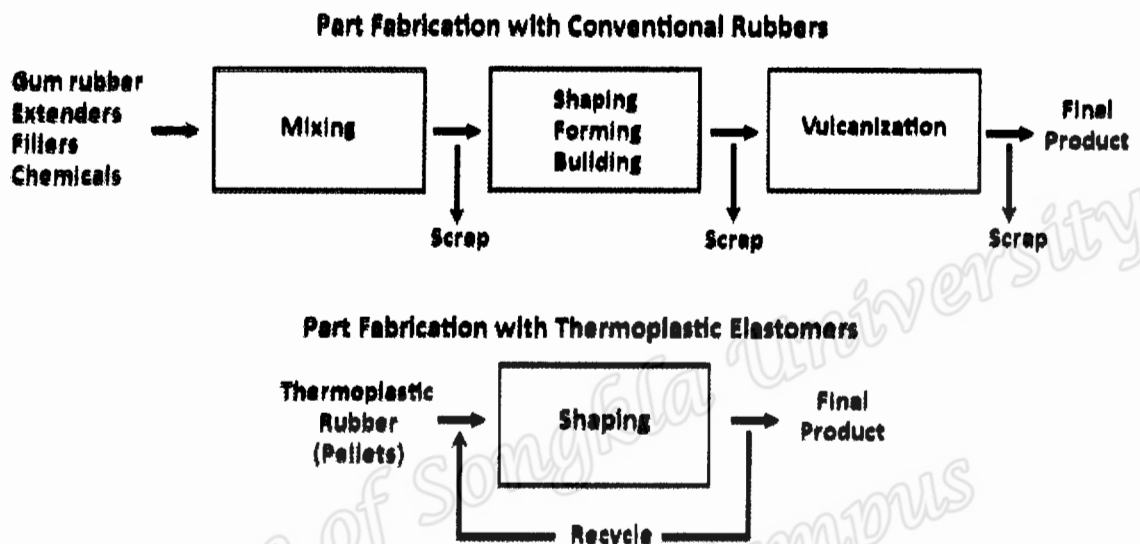
เทอร์โมพลาสติกอิลาสโตเมอร์ เป็นวัสดุคล้ายยางแต่สามารถแปรรูปและนำกลับมาใช้ใหม่ได้เหมือนเทอร์โมพลาสติก (ASTM D1566) นอกจากนี้เทอร์โมพลาสติกอิลาสโตเมอร์สามารถฉีดรูปได้มากแต่สามารถคืนรูปได้เร็ว กล่าวคือมีความสามารถในการยืดมากกว่า 100% และมีความสามารถในการคืนรูปในรูปแบบค่า Tension set น้อยกว่า 50% ดังนั้นเทอร์โมพลาสติกอิลาสโตเมอร์เป็นวัสดุที่มีสมบัติของยางและพลาสติกที่อุณหภูมิห้องและอุณหภูมิใช้งาน

เทอร์โมพลาสติกอิลาสโตเมอร์ประกอบด้วยส่วนแข็ง (Hard domain) ซึ่งเป็นส่วนของพลาสติก และส่วนที่นิ่ม (Soft domain) ซึ่งเป็นส่วนของอิลาสโตเมอร์ โดยทั้งสองส่วนมีลักษณะแยกเฟส เฟสแข็งจะให้สมบัติด้านความแข็งแรง ส่วนนิ่มจะให้สมบัติความเป็นยาง เมื่อได้รับความร้อนเฟสแข็งเกิดการหลอมและไหลได้ง่าย เมื่อทำให้เย็นเฟสแข็งก็มีสภาพที่แข็งแรงอีกครั้ง ส่วนเฟสอิลาสโตเมอร์แสดงลักษณะด้านความยืดหยุ่น (Elasticity, flexibility)

เมื่อเปรียบเทียบกระบวนการแปรรูปยางกับเทอร์โมพลาสติกอิลาสโตเมอร์ พบว่าเทอร์โมพลาสติกอิลาสโตเมอร์มีข้อดีและข้อด้อย ดังนี้

ข้อดี

1) เทอร์โมพลาสติกอิลาสโตเมอร์มีกระบวนการแปรรูปง่ายและมีขั้นตอนน้อยกว่าการแปรรูปยางดังแสดงในรูปที่ 2.2

รูปที่ 2.2 เปรียบเทียบกระบวนการแปรรูปยางกับการแปรรูปเทอร์โมพลาสติกอิลาสโตเมอร์ (Harper, 2006)

2) ใช้เวลาในการแปรรูปเทอร์โมพลาสติกอิลาสโตเมอร์น้อยกว่ายาง เนื่องจากไม่มีขั้นตอนการบดผสมและการวัลคาไนเซชัน

3) เทอร์โมพลาสติกอิลาสโตเมอร์มีส่วนประกอบในคอมพาวนด์น้อยกว่ายาง โดยไม่จำเป็นต้องใช้สารเคมีหลายชนิด เช่น สารวัลคาไนซ์ สารตัวเร่ง และสารกระตุ้น เป็นต้น

4) เศษเหลือทิ้ง (Scraps) จากกระบวนการแปรรูปเทอร์โมพลาสติกอิลาสโตเมอร์และผลิตภัณฑ์ที่ไม่ใช้งานแล้วหรือชำรุด สามารถนำไปขึ้นรูปใหม่ได้ โดยสมบัติไม่เปลี่ยนแปลงมากนัก ส่วนเศษเหลือทิ้งของผลิตภัณฑ์ยางไม่สามารถนำมาแปรรูปใหม่ได้ ดังนั้นการใช้เทอร์โมพลาสติกอิลาสโตเมอร์จึงช่วยลดต้นทุนและรักษาสิ่งแวดล้อม

5) ผลิตภัณฑ์เทอร์โมพลาสติกอิลาสโตเมอร์สามารถควบคุมให้ได้ความเสถียรของรูปทรงที่แน่นอนกว่ายาง

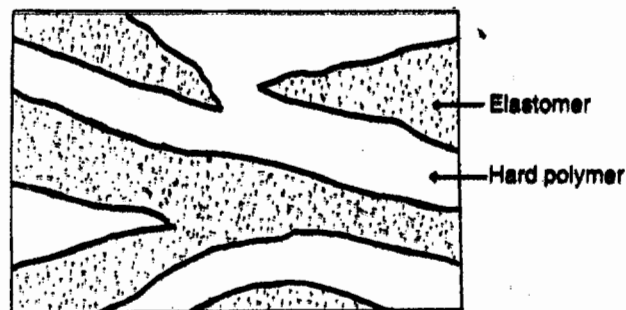
6) เทอร์โมพลาสติกอิลาสโตเมอร์สามารถขึ้นรูปได้ด้วยเครื่องมือทางเทอร์โมพลาสติกที่มีรูปแบบหลากหลายและสะดวกรวดเร็ว

ข้อเสีย

- 1) เทอร์โมพลาสติกอิลาสโตเมอร์เป็นวัสดุชนิดใหม่ในตลาด ผู้แปรรูปร่างเดิมจึงต้องเรียนรู้เทคนิคและเครื่องมือแปรรูปใหม่ นอกจากนั้นต้องเพิ่มการลงทุนเพื่อจัดซื้อเครื่องมือแปรรูปทางเทอร์โมพลาสติก
- 2) ก่อนนำเทอร์โมพลาสติกอิลาสโตเมอร์มาใช้งานต้องอบแห้ง โดยทั่วไปการแปรรูปร่างไม่ต้องผ่านขั้นตอนนี้
- 3) เทอร์โมพลาสติกอิลาสโตเมอร์มีอุณหภูมิอ่อนตัวขึ้นอยู่กับชนิดของเทอร์โมพลาสติก ซึ่งมีผลทำให้ผลิตภัณฑ์เสียรูปทรงที่อุณหภูมิสูง

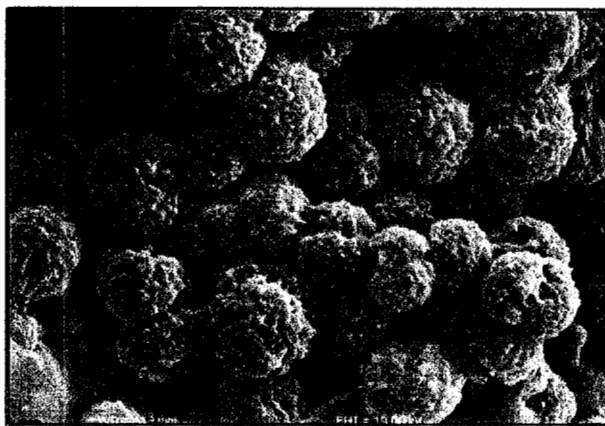
เทอร์โมพลาสติกอิลาสโตเมอร์ชนิดนี้เตรียมจากการเบลนด์ยางและพลาสติก แบ่งออกเป็น 2 ชนิด คือ การเบลนด์แบบปกติ (Simple blend) และการเบลนด์ที่ผสมสารวัลคาไนซ์เพื่อให้เกิดการวัลคาไนซ์แบบไดนามิกส์ในระหว่างกระบวนการผสม (Dynamic vulcanization) ซึ่งมักเรียกวัดุดกลุ่มนี้ว่า เทอร์โมพลาสติกวัลคาไนซ์ (Thermoplastic Vulcanizate, TPV) หรือไดนามิกส์วัลคาไนซ์ (Dynamic Vulcanizate, DV) ซึ่งผลผลิตที่ได้จะมีความแตกต่างกับการเบลนด์แบบปกติ คือเฟสของอิลาสโตเมอร์จะเกิดการเชื่อมโยง และกระจายอยู่ในเฟสพลาสติกซึ่งเป็นเฟสต่อเนื่องภายใต้แรงเฉือนสูงและอุณหภูมิที่เหมาะสม

การเบลนด์แบบปกติเป็นการเบลนด์พลาสติกกับยางในสภาวะที่มีอุณหภูมิเพียงพอแก่การหลอมพลาสติกและมีแรงเฉือนสูง โดยการบังคับสัณฐานวิทยาของการเบลนด์เป็นแบบเฟสร่วม (Co-continuous phase morphology) ซึ่งพอลิเมอร์ที่ได้จะมีความแข็งแรงของพลาสติก และมีความยืดหยุ่นจากยางที่ไม่เชื่อมโยง ดังสัณฐานวิทยาที่แสดงในรูปที่ 2.3

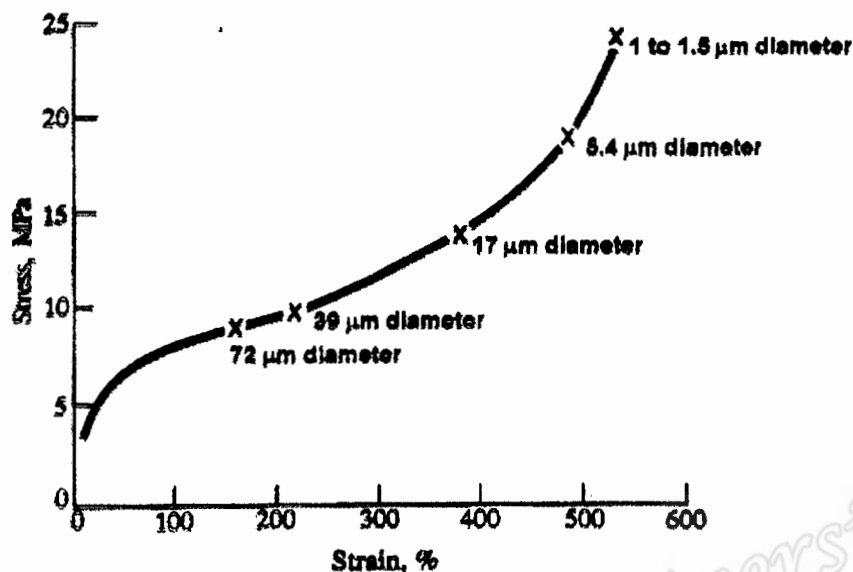
รูปที่ 2.3 สัณฐานวิทยาของเทอร์โมพลาสติกอิลาสโตเมอร์ (Holden, 2000)

การเตรียมเทอร์โมพลาสติกอิลาสโตเมอร์โดยกระบวนการวัลคาไนซ์แบบไดนามิกส์ส่งผลให้ยางเกิดการวัลคาไนซ์ขึ้นในระหว่างการผสมแล้วก็กระจายตัวในเฟสต่อเนื่องของพลาสติก ดังแสดงในรูปที่ 2.4

รูปที่ 2.4 สัณฐานวิทยาของการวัลคาไนเซชันแบบไดนามิกส์ (Nakason *et al*, 2006d)

การเตรียมเทอร์โมพลาสติกวัลคาไนซ์ ทำการบดผสมยางและพลาสติกภายใต้แรงเฉือนที่สูง ซึ่งสามารถทำได้ทั้งวิธีแบบเบซโดยใช้เครื่องผสมแบบปิดและแบบต่อเนื่อง โดยการใช้เครื่องเอ็กซ์ทรูดแบบสกรูคู่ ที่อุณหภูมิสูงที่สามารถหลอมเทอร์โมพลาสติกได้ การวัลคาไนซ์เกิดขึ้นในระหว่างการบดผสม ทำให้ความหนืดเพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็ว ทำให้ความหนืดระหว่างเฟสอีลาสโตเมอร์กับเฟสพลาสติกต่างกัน ทำให้เฟสอีลาสโตเมอร์เกิดการฉีกขาดและกระจายตัวเป็นอนุภาคเล็กๆ ในเฟสพลาสติก ให้แรงเฉือนจนกระทั่งเกิดการวัลคาไนซ์ที่สมบูรณ์ เพื่อป้องกันไม่ให้อนุภาคยางรวมตัวเป็นก้อน อนุภาคขนาดเล็กที่กระจายตัวในเฟสพลาสติกทำให้เกิดการปรับปรุงสมบัติของเทอร์โมพลาสติกอีลาสโตเมอร์ คือ สมบัติเชิงกล ความต้านทานต่อการฉีก ความทนทานต่อน้ำมัน สมบัติด้านการคืนตัว ความสามารถในการใช้งานที่อุณหภูมิสูง และความแข็งแรงขณะหลอม ดังความสัมพันธ์ระหว่างขนาดอนุภาคกับความต้านทานต่อแรงดึงและความสามารถในการยืด แสดงในรูปที่ 2.5 ซึ่งพบว่าขนาดอนุภาคขนาดเล็กจะช่วยปรับปรุงสมบัติความต้านทานต่อแรงดึง และความสามารถในการยืดขาดสูงขึ้น

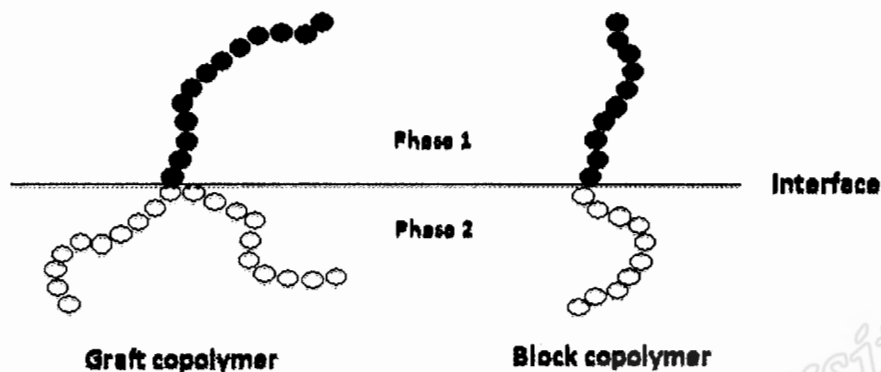
รูปที่ 2.5 ความสัมพันธ์ระหว่างความเค้น-ความเครียดของเทอร์โมพลาสติกวัลคาไนซ์ที่เตรียมจากยางอีพดีเอ็มกับพอลิโพรพิลีน (Holden, 2000)

2.3 สารเพิ่มความเข้ากันได้ (Blend compatibilizer)

โดยทั่วไปการเบลนด์พลาสติกกับอีลาสโตเมอร์มักจะเข้ากัน เนื่องจากความแตกต่างของสมบัติทางเคมีของพอลิเมอร์ที่นำมาเบลนด์จึงทำให้เกิดการแยกเฟส ส่งผลให้มีสมบัติเชิงกลด้อยลง ดังนั้นการวิจัยพัฒนาการใช้สารเพิ่มความเข้ากันได้จึงมีความสำคัญ เช่น การดัดแปลงโมเลกุลพอลิเมอร์ให้มีหมู่ฟังก์ชันที่เข้ากันได้กับพอลิเมอร์อีกชนิดหนึ่ง ทำให้เกิด “รีแอ็กทีฟเบลนด์” เพื่อปรับปรุงสมบัติของเทอร์โมพลาสติกอีลาสโตเมอร์ให้ดีขึ้น

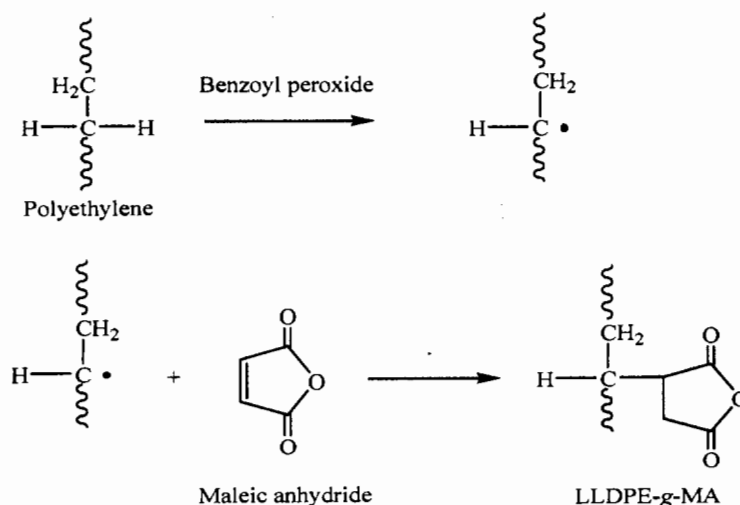
สารเพิ่มความเข้ากันได้ หมายถึง สารเคมีที่ผสมลงในพอลิเมอร์เบลนด์เพื่อเพิ่มความเข้ากันได้โดยให้เกิดอันตรกิริยาระหว่างเฟส ซึ่งทำหน้าที่คล้ายสารลดแรงตึงผิว โดยทั่วไปโครงสร้างโมเลกุลของสารเพิ่มความเข้ากันได้ประกอบด้วยส่วนประกอบทางเคมีคล้ายกับพอลิเมอร์ที่จะนำมาเบลนด์เข้าด้วยกัน ซึ่งสามารถเตรียมได้หลายวิธี คือ การเตรียมกราฟต์โคพอลิเมอร์แบบบล็อกและแบบกราฟต์ และการดัดแปลงโมเลกุลของพอลิเมอร์ให้มีสภาพทางเคมีที่เข้ากันได้กับพอลิเมอร์อีกชนิด เป็นต้น สารเพิ่มความเข้ากันได้จะทำหน้าที่เป็นตัวประสานที่ผิวประจัญของพอลิเมอร์ทั้ง 2 ชนิดที่นำมาเบลนด์ ซึ่งในกรณีที่เป็นโคพอลิเมอร์แบบกราฟต์และบล็อก มีลักษณะแสดงในรูปที่ 2.6 จะเห็นว่าโคพอลิเมอร์มีส่วนของโครงสร้างที่มีธรรมชาติทางเคมีเหมือนกันกับพอลิเมอร์ที่นำมาเบลนด์ เช่น กราฟต์โคพอลิเมอร์ของยางธรรมชาติกับพอลิเมทิลเมทาคริเลท (NR-g-PMMA) สามารถใช้เป็นสารเพิ่มความเข้ากันได้ในการเบลนด์ระหว่างยางธรรมชาติกับพอลิเมทิลเมทาคริเลท

(NR/PMMA) (Oommen and Thomas, 1997) หรือการใช้กราฟต์โคพอลิเมอร์ของมาลิกแอนไฮไดรด์บน โมเลกุลของยางอีพีดีเอ็ม (EPDM-g-MA) เป็นสารเพิ่มความเข้ากันได้ในการเบลนด์ยางอีพีดีเอ็มกับ ไนลอน (EPDM/nylon) (Huang *et al.*, 2002) เป็นต้น

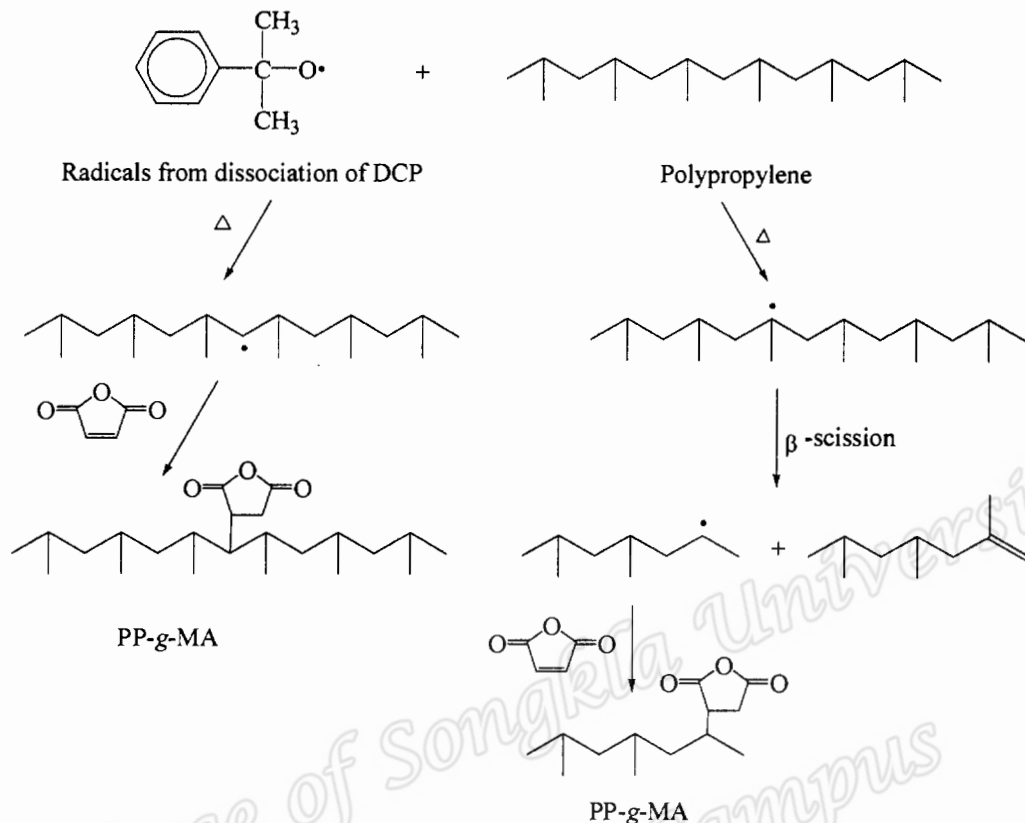
รูปที่ 2.6 แสดงการทำหน้าเป็นสารเพิ่มความเข้ากันได้ของโคพอลิเมอร์แบบกราฟต์และบล็อก (Bonner and Hope, 1993)

กราฟต์โคพอลิเมอร์ของพอลิโอลิฟินด์กับมาลิกแอนไฮไดรด์ที่ใช้เป็นสารเพิ่มความเข้ากันได้อย่างกว้างขวาง เตรียมได้ทั้งในสภาวะหลอมและสภาวะสารละลาย การเตรียมในสภาวะสารละลาย ทำโดยละลายพอลิโอลิฟินด์ในตัวทำละลายที่อุณหภูมิสูง แล้วเติมมาลิกแอนไฮไดรด์กับตัวริเริ่มปฏิกิริยา นำกราฟต์โคพอลิเมอร์ที่เตรียมได้มาทำให้บริสุทธิ์ การเตรียมในสภาวะหลอม ทำโดยผสมพอลิเมอร์ มาลิกแอนไฮไดรด์และสารริเริ่มปฏิกิริยาเข้าด้วยกันในเครื่องผสมที่อุณหภูมิสูง ตัวอย่างกลไกการกราฟต์มาลิกแอนไฮไดรด์บน โมเลกุล LLDPE (Moly *et al.*, 2002) และ PP (Nakason *et al.*, 2006c) ในสภาวะหลอม แสดงดังรูปที่ 2.7 และ 2.8 ตามลำดับ

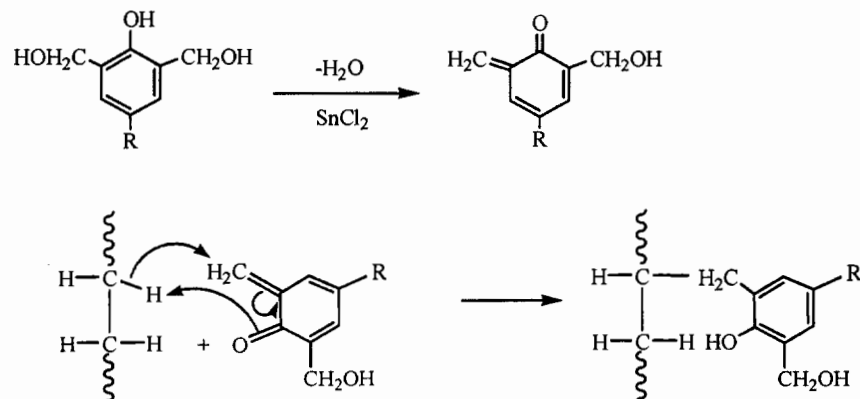
รูปที่ 2.7 กลไกการกราฟต์มาลิกแอนไฮไดรด์บน โมเลกุลของ LLDPE (Moly *et al.*, 2002)

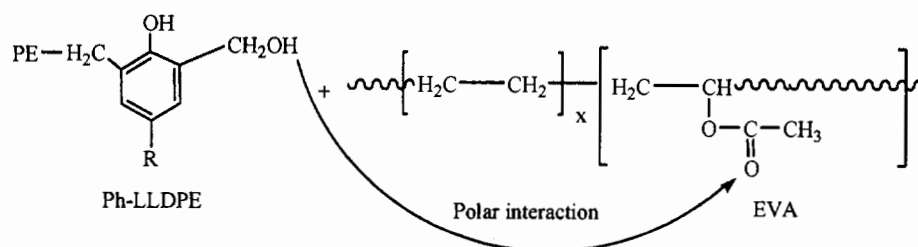

รูปที่ 2.8 กลไกการกราฟต์มาลิกแอนไฮไดรด์บนโมเลกุลของพอลิโพรพิลีน (Nakason *et al.*, 2006c)

ฟีนอลิกเรซินสามารถนำมาใช้ในการตัดแปลงโมเลกุลของพอลิโอเลฟินส์ เพื่อใช้เป็นสารเพิ่มความเข้ากันได้ เช่น การใช้ไดเมทิลอลฟีนอลิกเรซิน กลไกการตัดแปลงโมเลกุล LLDPE ด้วยไดเมทิลอลฟีนอลิกเรซิน (Ph-LLDPE) และการใช้เป็นสารเพิ่มความเข้ากันได้การเบลนด์ LLDPE/EVA แสดงดังรูปที่ 2.9 และ 2.10

รูปที่ 2.9 การตัดแปลงโมเลกุล LLDPE ด้วย Ph-LLDPE (Moly *et al.*, 2002)

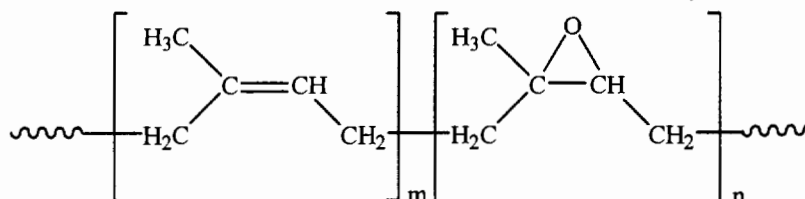

รูปที่ 2.10 การเพิ่มความเข้ากันได้ระหว่าง LLDPE/EVA ด้วย Ph-LLDPE (Moly *et al.*, 2002)

2.4 ยางธรรมชาติอิพอกไซค์

ยางธรรมชาติอิพอกไซค์เตรียมจากการดัดแปลง โมเลกุลของยางธรรมชาติโดยปฏิกิริยาอิพอกซิเดชัน ทำให้เกิดวงแหวนอิพอกไซค์หรือวงแหวนออกซิเรนตรงตำแหน่งพันธะคู่ของโมเลกุลยางธรรมชาติ ซึ่งเพิ่มสมบัติความต้านทานต่อน้ำมันและความต้านทานต่อการซึมผ่านของก๊าซ ทำให้สามารถประยุกต์ใช้งานยางธรรมชาติในอุตสาหกรรมต่างๆ ได้กว้างขวางขึ้น โดยพบว่ายางธรรมชาติอิพอกไซค์ที่มีปริมาณหมู่อิพอกไซค์ 50 โมลเปอร์เซ็นต์ (ENR-50) สามารถทนทานต่อน้ำมันและต้านทานต่อการซึมผ่านของอากาศได้เทียบเท่ากับยางสังเคราะห์บางชนิด เช่น ยางคลอโรพรีน ยางไนไตรล์ และยางบิวไทล์ นอกจากนี้ยางธรรมชาติอิพอกไซค์ยังสามารถเกิดการจัดเรียงตัวขณะดึงยึดเป็นผลึกได้เช่นเดียวกับยางธรรมชาติที่ไม่ดัดแปลง โมเลกุล ทำให้ยางธรรมชาติอิพอกไซค์มีความต้านทานต่อแรงดึงและทนทานต่อการฉีกขาดได้ดี

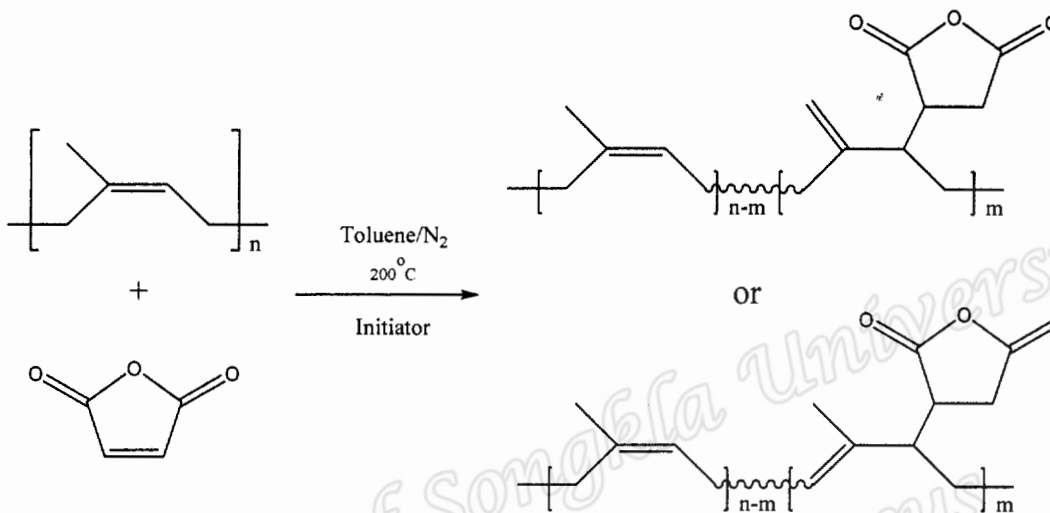
การเตรียมยางธรรมชาติอิพอกไซค์จากปฏิกิริยาอิพอกซิเดชันสามารถทำได้หลายวิธี คือ โดยปฏิกิริยากับกรดเปอร์เบนโซอิก กรดเปอร์ฟาทาลิกหรือ กรดเปอร์อะซิติกในสถานะสารละลาย นอกจากนี้สามารถใช้กรดเปอร์ออกซีหรือเปอร์เอซิด ได้แก่ เปอร์อะซิติกหรือกรดเปอร์ฟอร์มิก ซึ่งในการเตรียมเตรียมเปอร์เอซิดก่อนหรืออาจจะใช้แบบการเกิดเปอร์เอซิดในขณะที่ทำปฏิกิริยาอิพอกซิเดชัน (*In-situ epoxidation*) ได้ยางธรรมชาติอิพอกไซค์ที่มีโครงสร้าง โมเลกุล ดังแสดงในรูปที่ 2.11

รูปที่ 2.11 โครงสร้างโมเลกุลของยางธรรมชาติอิพอกไซค์

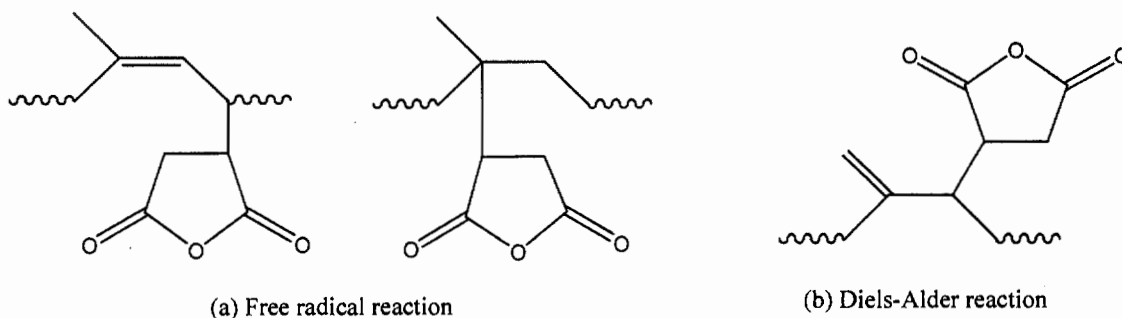
2.5 ยางธรรมชาติมาลีเอต

ยางธรรมชาติมาลีเอตเตรียมจากปฏิกิริยากราฟต์โคพอลิเมอร์ไอโซพรีนของมาลีอิกแอนไฮไดรด์กับยางธรรมชาติในสถานะสารละลายหรือสถานะหลอม Derouet *et al.* (1990) และ Phinyocheep (1995) เตรียมยางธรรมชาติมาลีเอตในสถานะสารละลาย ได้เสนอปฏิกิริยาดังแสดงในรูปที่ 2.12

รูปที่ 2.12 ปฏิกิริยาการกราฟต์มาลีอิกแอนไฮไดรด์บนโมเลกุลยางธรรมชาติ (Derouet *et al.*, 1990 และ Phinyocheep, 1995)

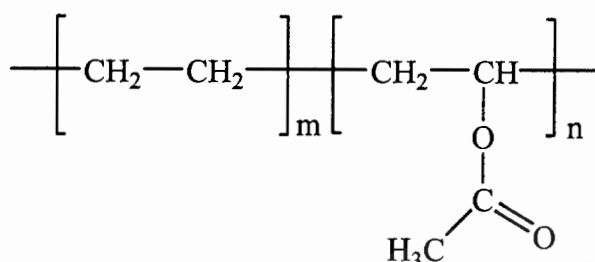
Nakason *et al.* (2006f) เตรียมยางธรรมชาติมาลีเอตในสถานะหลอมด้วยเครื่องผสมแบบปิดภายใต้สภาวะความร้อนและแรงเฉือนสูง (อุณหภูมิ 135°C และความเร็วโรเตอร์ 60 rpm) และเสนอโครงสร้างโมเลกุลของยางธรรมชาติมาลีเอต ดังแสดงในรูปที่ 2.13

รูปที่ 2.13 โครงสร้างโมเลกุลของยางธรรมชาติมาลีเอตที่เกิดจากกลไก 2 แบบคือ (a) ปฏิกิริยาเกิดผ่านอนุมูลอิสระ และ (b) ปฏิกิริยาการแทนที่แบบ Diels-Alder (Nakason *et al.*, 2006f)

2.6 โคลิเมอร์ของเอทิลีนกับไวนิลอะซิเตท (EVA)

EVA เป็นพอลิเมอร์ที่ใช้ในอุตสาหกรรมผลิตสายไฟฟ้าและเคเบิล เนื่องจากมีสมบัติเป็นฉนวนที่ดีและต้านทานการติดไฟได้ดี EVA มีสูตรโครงสร้างแสดงในรูปที่ 2.14 ในช่วงแรกผลิต EVA ที่มีพอลิไวนิลอะซิเตทปริมาณต่ำเท่านั้น จนกระทั่งปี 1950 ได้สังเคราะห์ EVA ที่มีปริมาณพอลิไวนิลอะซิเตทหลายระดับทำให้การใช้งานของ EVA มีความหลากหลายและเป็นวัสดุที่มีคุณค่าเป็นที่นิยมจนถึงปัจจุบัน

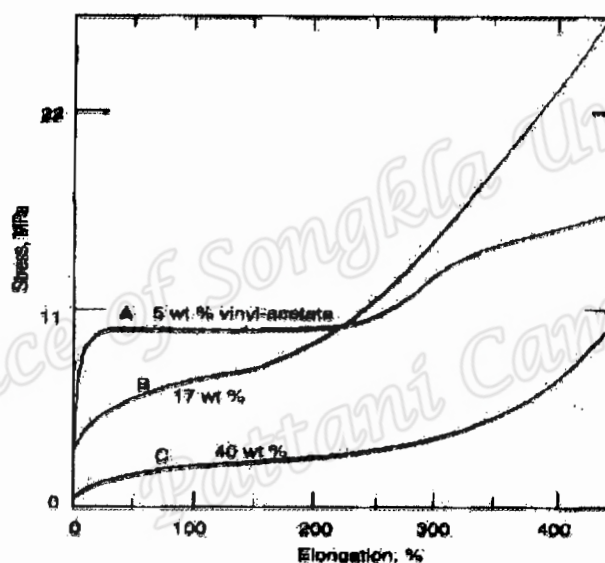

รูปที่ 2.14 สูตรโครงสร้างโมเลกุลของโคลิเมอร์ของเอทิลีนกับไวนิลอะซิเตท

EVA สังเคราะห์โดยการทำปฏิกิริยาโคพอลิเมอร์ไรเซชันของ เอทิลีนกับไวนิลอะซิเตท โดยกลไกแบบอนุมูลอิสระที่สามารถเตรียมได้หลายวิธี ได้แก่ แบบบัลค์ แบบสารละลาย และแบบอิมัลชัน การทำปฏิกิริยาแบบบัลค์เป็นวิธีที่นิยมและสามารถ EVA ที่มีพอลิไวนิลอะซิเตทได้ถึง 50 % โดยน้ำหนัก ปฏิกิริยาการสังเคราะห์ EVA ใช้ความดันสูง (1,000 – 3,000 bar) และเกิดปฏิกิริยาแบบคายความร้อน จึงต้องควบคุมอุณหภูมิให้อยู่ในช่วง 150 – 250°C โครงสร้างโมเลกุลของ EVA ประกอบด้วยส่วนของพอลิเอทิลีนซึ่งเป็นส่วนที่สามารถเกิดผลึกได้ ดังนั้น โมดูลัสและความแข็งแรงจึงมีอิทธิพลมาเฟสนี้ การเพิ่มปริมาณพอลิไวนิลอะซิเตททำให้ปริมาณผลึกของ EVA ลดลงเนื่องจากพอลิไวนิลอะซิเตทเป็นพอลิเมอร์อสัณฐานที่ไม่เกิดผลึก ทำให้อุณหภูมิการหลอมผลึกของ EVA ลดลงตามการเพิ่มปริมาณพอลิไวนิลอะซิเตท ดังแสดงในตารางที่ 2.1 และกราฟความเค้นกับความเครียดของ EVA ดังแสดงในรูปที่ 2.15 จะเห็นว่าโมดูลัสลดลงตามการเพิ่มปริมาณพอลิไวนิลอะซิเตท และจากรูปที่ 2.15 พบว่าเมื่อดึงยืด EVA ที่มีพอลิไวนิลอะซิเตทปริมาณต่ำๆ (2 - 5 wt %) วัสดุจะเกิดการครากคล้ายกับพอลิเอทิลีนชนิดความหนาแน่นต่ำ เนื่องจาก EVA ยังมีปริมาณผลึกสูงในส่วนของพอลิเอทิลีน แต่เมื่อเพิ่มปริมาณพอลิไวนิลอะซิเตทสูงขึ้นทำให้ไม่เกิดพฤติกรรมการคราก กล่าวคือ EVA มีพฤติกรรมคล้ายวัสดุประเภทยางมากขึ้น อย่างไรก็ตามพบว่าถ้าให้ความเครียดเกินกว่า 100 % ทำให้ EVA กลับคืนรูปได้น้อยกว่ายางมาก EVA ที่มีพอลิไวนิลอะซิเตทปริมาณ 17-18 % โดยน้ำหนัก มีสมบัติด้านความเหนียวทน (Toughness) สูงมาก

ตารางที่ 2.1 อุณหภูมิการหลอมผลึกและมอดูลัสจากการยืดของ EVA ที่ปริมาณพอลิไวนิลอะซิเตท ระดับต่างๆ (Handerson, 1993)

VA Content (wt %)	T_m ($^{\circ}\text{C}$)	Tensile modulus (MPa)
7.5	103	160
12	97	105
18	88	60
28	70	20

รูปที่ 2.15 ความเค้น-ความเครียดของ EVA ที่ปริมาณ พอลิไวนิลอะซิเตทระดับต่างๆ (Handerson, 1993)

การมีสภาพขั้วเพิ่มขึ้นในโครงสร้างของ EVA ส่งผลให้สมบัติบางประการด้อยลง ได้แก่ ความต้านทานต่อการซึมผ่านของสารโมเลกุลเล็ก (เช่น ก๊าซและไอน้ำ) ความต้านทานต่อการเสื่อมสภาพจากความร้อน และความต้านทานต่อสารเคมี (เช่น กรด ด่าง แอลกอฮอล์ ไขมัน น้ำมัน และสารซักฟอก) แต่สมบัติบางประการของ EVA เพิ่มขึ้น ได้แก่ ความทนทานต่อการกระแทก ความสามารถในการตีประสาน และความสามารถในการนำไฟฟ้า

2.7 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การวิจัยการเตรียมเทอร์โมพลาสติกอีลาสโตเมอร์ชนิดที่เตรียมจากการเบลนด้อีลาสโตเมอร์กับเทอร์โมพลาสติก นิยมใช้ยางสังเคราะห์เบลนดกับเทอร์โมพลาสติกเช่น จาก Polypropylene (PP)/Nitrile rubber

(NBR) (George, *et al.*, 1995a, 1995b, 1999 และ 2000c), High-density polyethylene (HDPE)/NBR (George, *et al.*, 2000a, 200b), Nylon-6/NBR (Kumar, *et al.*, 1996, 2003 และ Mehrabzadeh and Delfan, 2000), Poly(ethylene terephthalate), PET]/NBR (Papke and Karger-Kocsis, 2001), [Poly(oxyethylene), POM]/NBR (Zhang, *et al.*, 2000), [Poly(vinylidene fluoride), PVDF]/NBR (Coran, 1978) PP/Ethylene Propylene Diene monomer (EPDM) (Coran, *et al.*, 1978a, Han *et al.*, 1998, Yang *et al.*, 1998, Katbab, *et al.*, 2000, Ramanujam, *et al.*, 2000, Wang and Chang, 2000, Lesser and Jones, 2000, Lopez-Manchado, *et al.*, 2001 และ Gohapey, *et al.*, 2001), PET/EPDM และ PET/Ethylene Propylene Rubber (EPR) (Papke and Karger-Kocsis, 2001), Nylon-6/EPR (Okada *et al.*, 1999 และ 2001), Poly(butylene terephthalate), PBT]/Acrylate Rubber (ACM) (Jha and Bhowmick, 2000) และ Nylon-6/ACM (Jha, *et al.*, 1999) เป็นต้น

การเตรียมเทอร์โมพลาสติกยางธรรมชาติ (TPNR) ไม่เป็นที่แพร่หลายดังการเตรียม TPE จากยางสังเคราะห์แต่ก็มีการวิจัยโดยใช้ยางธรรมชาติเบลนด์กับเทอร์โมพลาสติกชนิดต่างๆ เช่น โพลีโพรพิลีน (Elliott, 1982, Coran, 1987, และ Azhari, *et al.*, 1998), โพลีสไตรีน (Coran, 1987 และ Asaletha, *et al.*, 1999) โพลีเอทิลีนชนิดความหนาแน่นสูง (Elliott, 1982 และ Coran, 1987), เอทิลีนไวนิลอะซิเตท (EVA) (Banyopadhyay *et al.*, 1999), อะคริโลไนไตรล์-บิวตาไดอีน-สไตรีน เทอร์พอลิเมอร์ (ABS), สไตรีน-อะคริโลไนไตรน์ (SAN), โพลีเอไมด์ (PA) และ โพลีคาร์บอเนต (PC) (Coran, 1987) เป็นต้น นอกจากนี้การใช้วิธีการเบลนด์แล้วยังมีรายงานการวิจัยว่าสามารถเตรียม TPNR จากการเตรียมกราฟต์โคพอลิเมอร์ของยางธรรมชาติกับโพลีสไตรีน (NR-g-PS) หลังจากทำการวัลคาไนเซชันแบบไดนามิกส์ ปรากฏว่าได้ผลิตภัณฑ์ที่เป็น TPNR (Xavier, *et al.*, 2001).